

**КООРДИНАЦІЙНА ГРУПА АНТИТЕРОРИСТИЧНОГО ЦЕНТРУ
ПРИ УПРАВЛІННІ СБ УКРАЇНИ У ВОЛИНСЬКІЙ ОБЛАСТІ**

ПАМ'ЯТКА

**ПОСАДОВІЙ ОСОБІ ПІДПРИЄМСТВА, УСТАНОВИ, ОРГАНІЗАЦІЇ АБО
ОРГАНУ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ ЧИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ**

ТЕРОРИЗМ – суспільно небезпечна діяльність, яка полягає у свідомому, цілеспрямованому застосуванні насильства шляхом захоплення заручників, підпалів, убивств, тортур, залякування населення та органів влади або вчинення інших посягань на життя чи здоров'я ні в чому не винних людей або погрози вчинення злочинних дій з метою досягнення злочинних цілей.

Стаття 1. Закону України «Про боротьбу з тероризмом»

ТЕРОРИСТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ – діяльність, яка охоплює:

- планування, організацію, підготовку та реалізацію терористичних актів;
- підбурювання до вчинення терористичних актів, насильства над фізичними особами або організаціями, знищення матеріальних об'єктів у терористичних цілях;
- організацію незаконних збройних формувань, злочинних угруповань (злочинних організацій), організованих злочинних груп для вчинення терористичних актів, так само як і участь у таких актах;
- вербування, озброєння, підготовку та використання терористів;
- пропаганду і поширення ідеології тероризму;
- проходження навчання тероризму;
- виїзд з України та в'їзд в Україну з терористичною метою;
- фінансування та інше сприяння тероризму.

Стаття 1. Закону України «Про боротьбу з тероризмом»

ТЕРОРИСТ – особа, яка бере участь у терористичній діяльності.

Стаття 1. Закону України «Про боротьбу з тероризмом»

ТЕРОРИСТИЧНА ГРУПА – група з двох і більше осіб, які об'єдналися з метою здійснення терористичних актів.

Стаття 1. Закону України «Про боротьбу з тероризмом»

ТЕРОРИСТИЧНА ОРГАНІЗАЦІЯ – стійке об'єднання трьох і більше осіб, яке створене з метою здійснення терористичної діяльності, у межах якого здійснено розподіл функцій, встановлено певні правила поведінки, обов'язкові для цих осіб під час підготовки і вчинення терористичних актів. Організація визнається терористичною, якщо хоч один з її структурних підрозділів здійснює терористичну діяльність з відома хоча б одного з керівників (керівних органів) усієї організації.

Стаття 1. Закону України «Про боротьбу з тероризмом»

БОРОТЬБА З ТЕРОРИЗМОМ – діяльність щодо запобігання, виявлення, припинення, мінімізації наслідків терористичної діяльності.

Стаття 1. Закону України «Про боротьбу з тероризмом»

ПРАВОВІ ОСНОВИ БОРОТЬБИ З ТЕРОРИЗМОМ

Правову основу боротьби з тероризмом становлять Конституція України, Кримінальний кодекс України, Закон України «Про боротьбу з тероризмом», 2003р., інші закони України, Європейська конвенція про боротьбу з тероризмом, 1977р., Міжнародна конвенція про боротьбу з бомбовим тероризмом, 1997р., Міжнародна конвенція про боротьбу з фінансуванням тероризму, 1999р., інші міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, укази і розпорядження Президента України, постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України, а також інші нормативно-правові акти, що приймаються на виконання законів України.

Стаття 2. Закону України «Про боротьбу з тероризмом»

СУБ'ЄКТИ БОРОТЬБИ З ТЕРОРИЗМОМ

Суб'єктами, які безпосередньо здійснюють боротьбу з тероризмом у межах своєї компетенції, є:

- Служба безпеки України, яка є головним органом у загальнодержавній системі боротьби з терористичною діяльністю;
- Міністерство внутрішніх справ України;
- Національна поліція;
- Міністерство оборони України;
- центральні органи виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну політику у сфері цивільного захисту;
- центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері захисту державного кордону;
- центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань;
- Управління державної охорони України;
- центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, державну політику у сфері державної митної справи.

Стаття 4. Закону України «Про боротьбу з тероризмом»

До участі у здійсненні заходів, пов'язаних з попередженням, виявленням і припиненням терористичної діяльності, залучаються у разі необхідності також:

- центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення;
- Служба зовнішньої розвідки України;
- Міністерство закордонних справ України;
- Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України;
- центральні органи виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну політику у сфері охорони здоров'я;
- центральні органи виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну політику в електроенергетичному, вугільно-промисловому та нафтогазовому комплексах;
- центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері управління об'єктами державної власності;
- центральні органи виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну політику у сферах транспорту;
- центральні органи виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну фінансову політику;
- центральні органи виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища;
- центральні органи виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну аграрну політику.

До участі в антитерористичних операціях за рішенням керівництва антитерористичної операції можуть бути залучені й інші центральні та місцеві органи

виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації незалежно від підпорядкованості і форми власності, їх посадові особи, а також громадяни за їх згодою.

Координацію діяльності суб'єктів, які залучаються до боротьби з тероризмом, здійснює Антитерористичний центр при Службі безпеки України.

Стаття 4. Закону України «Про боротьбу з тероризмом»

СПРИЯННЯ ОРГАНАМ, ЯКІ ЗДІЙСНЮЮТЬ БОРТЬБУ З ТЕРОРИЗМОМ

Державні органи, органи місцевого самоврядування, об'єднання громадян, організації, їх посадові особи зобов'язані сприяти органам, які здійснюють боротьбу з тероризмом, повідомляти дані, що стали їм відомі, щодо терористичної діяльності або будь-яких інших обставин, інформація про які може сприяти запобіганню, виявленню і припиненню терористичної діяльності, а також мінімізації її наслідків.

Стаття 9. Закону України «Про боротьбу з тероризмом»

ЄДИНА ДЕРЖАВНА СИСТЕМА ЗАПОБІГАННЯ, РЕАГУВАННЯ І ПРИПИНЕННЯ ТЕРОРИСТИЧНИХ АКТИВ ТА МІНІМІЗАЦІЇ ЇХ НАСЛІДКІВ (затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 18 лютого 2016 р. № 92) – визначає рівні терористичних загроз та заходи реагування суб'єктів боротьби з тероризмом на загрозу вчинення або вчинення терористичного акту.

п. 1. Положення про єдину державну систему запобігання, реагування і припинення терористичних актів та мінімізації їх наслідків

ЗАВДАННЯМИ ЄДИНОЇ ДЕРЖАВНОЇ СИСТЕМИ ЗАПОБІГАННЯ, РЕАГУВАННЯ І ПРИПИНЕННЯ ТЕРОРИСТИЧНИХ АКТИВ ТА МІНІМІЗАЦІЇ ЇХ НАСЛІДКІВ Є:

- 1) запобігання терористичній діяльності, у тому числі забезпечення своєчасності виявлення та усунення причин і умов, що сприяють вчиненню терористичних актів;
- 2) інформування населення про рівні загроз вчинення або вчинення терористичного акту;
- 3) забезпечення безпеки об'єктів можливих терористичних посягань, до яких належать:
 - об'єкти, щодо яких здійснюється державна охорона;
 - важливі державні об'єкти;
 - об'єкти підвищеної небезпеки;
 - об'єкти єдиної транспортної системи України;
 - особливо важливі об'єкти електроенергетики;
 - закордонні дипломатичні установи, консульські та інші представництва іноземних держав на території України;
 - установи кримінально-виконавчої системи;
 - місця масового перебування людей.

п. 2. Положення про єдину державну систему запобігання, реагування і припинення терористичних актів та мінімізації їх наслідків

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА СПРИЯННЯ ТЕРОРИСТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Керівники та посадові особи підприємств, установ і організацій, а також громадяни, які сприяли терористичній діяльності, зокрема:

- 1) фінансували терористів, терористичні групи (терористичні організації);
- 2) надавали або збирали кошти безпосередньо чи опосередковано з наміром використання їх для вчинення терористичних актів чи злочинів терористичної спрямованості;
- 3) проводили операції з коштами та іншими фінансовими активами:
 - фізичних осіб, які вчиняли чи намагалися вчинити терористичні акти чи злочини терористичної спрямованості або брали участь у їх вчиненні чи сприяли вчиненню;
 - юридичних осіб, майно яких безпосередньо чи опосередковано перебуває у власності чи під контролем терористів або осіб, які сприяють тероризму;
 - юридичних і фізичних осіб, які діють від імені чи за вказівкою терористів або осіб, що сприяють тероризму, включаючи кошти, одержані або придбані з використанням об'єктів власності, що безпосередньо чи опосередковано перебувають у власності чи під контролем осіб, які сприяють тероризму, або пов'язаних з ними юридичних і фізичних осіб;
- 4) надавали кошти, інші фінансові активи чи економічні ресурси, відповідні послуги безпосередньо чи опосередковано для використання в інтересах фізичних осіб, які вчиняють терористичні акти або сприяють чи беруть участь у їх вчиненні, чи в інтересах юридичних осіб, майно яких безпосередньо чи опосередковано перебуває у власності чи під контролем терористів або осіб, які сприяють тероризму, а також юридичних і фізичних осіб, які діють від імені чи за вказівкою зазначених осіб;
- 5) надавали допомогу особам, які брали участь у вчиненні терористичних актів;
- 6) вербували фізичних осіб для заняття терористичною діяльністю, сприяли встановленню каналів постачання зброї терористам та переміщенню терористів через державний кордон України;
- 7) переховували осіб, які фінансували, планували, підтримували чи вчиняли терористичні акти або злочини терористичної спрямованості;
- 8) використовували територію України з метою підготовки чи вчинення терористичних актів або злочинів терористичної спрямованості проти інших держав або іноземців, -

несуть відповідальність згідно з законом.

Стаття 25. Закону України «Про боротьбу з тероризмом»

ВИТЯГ З КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

Стаття 258. Терористичний акт

1. Терористичний акт, тобто застосування зброї, вчинення вибуху, підпалу чи інших дій, які створювали небезпеку для життя чи здоров'я людини або заподіяння значної майнової шкоди чи настання інших тяжких наслідків, якщо такі дії були вчинені з метою порушення громадської безпеки, залякування населення, провокації воєнного конфлікту, міжнародного ускладнення, або з метою впливу на прийняття рішень чи вчинення або невчинення дій органами державної влади чи органами місцевого самоврядування, службовими особами цих органів, об'єднаннями громадян, юридичними особами, або привернення уваги громадськості до певних політичних, релігійних чи інших поглядів винного (терориста), а також погроза вчинення зазначених дій з тією самою метою -

караються позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років з конфіскацією майна або без такої.

2. Ті самі дії, вчинені повторно або за попередньою змовою групою осіб, або якщо вони призвели до заподіяння значної майнової шкоди чи інших тяжких наслідків, -

караються позбавленням волі на строк від семи до дванадцяти років з конфіскацією майна або без такої.

3. Дії, передбачені частинами першою або другою цієї статті, що призвели до загибелі людини, -

караються позбавленням волі на строк від десяти до п'ятнадцяти років або довічним позбавленням волі з конфіскацією майна або без такої.

{Частина четверту статті 258 виключено на підставі Закону № 170-V від 21.09.2006}

{Частина п'яту статті 258 виключено на підставі Закону № 170-V від 21.09.2006}

6. Особа звільняється від кримінальної відповідальності за діяння, передбачене частиною першою цієї статті в частині погрози вчинення терористичного акту, якщо вона до повідомлення їй про підозру у вчиненні нею злочину добровільно повідомила правоохоронний орган про цей злочин, сприяла його припиненню або розкриттю, у разі якщо внаслідок цього і вжитих заходів було відвернено небезпеку для життя чи здоров'я людини або заподіяння значної майнової шкоди чи настання інших тяжких наслідків, якщо в її діях немає складу іншого злочину.

{ Стаття 258 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1689-VII від 07.10.2014 , № 361-IX від 06.12.2019}

Стаття 258-1. Втягнення у вчинення терористичного акту

1. Втягнення особи у вчинення терористичного акту або примушування до вчинення терористичного акту з використанням обману, шантажу, уразливого стану особи, або із застосуванням чи погрозою застосування насильства -

карається позбавленням волі на строк від трьох до п'яти років з конфіскацією майна або без такої.

2. Дії, передбачені частиною першою цієї статті, вчинені щодо кількох осіб або повторно, або за попередньою змовою групою осіб, або службовою особою з використанням службового становища, -

караються позбавленням волі на строк від чотирьох до семи років з конфіскацією майна або без такої.

{Кодекс доповнено статтею 258-1 згідно із Законом № 170-V від 21.09.2006; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1689-VII від 07.10.2014}

Стаття 258-2. Публічні заклики до вчинення терористичного акту

1. Публічні заклики до вчинення терористичного акту, а також розповсюдження, виготовлення чи зберігання з метою розповсюдження матеріалів з такими закликами

караються виправними роботами на строк до двох років або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на той самий строк з конфіскацією майна або без такої.

2. Ті самі дії, вчинені з використанням засобів масової інформації, -

караються обмеженням волі на строк до чотирьох років або позбавленням волі на строк до п'яти років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років та з конфіскацією майна або без такої.

{Кодекс доповнено статтею 258-2 згідно із Законом № 170-V від 21.09.2006; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1689-VII від 07.10.2014}

Стаття 258-3. Створення терористичної групи чи терористичної організації

1. Створення терористичної групи чи терористичної організації, керівництво такою групою чи організацією або участь у ній, а так само організаційне чи інше сприяння створенню або діяльності терористичної групи чи терористичної організації -

караються позбавленням волі на строк від восьми до п'ятнадцяти років з конфіскацією майна або без такої.

2. Звільняється від кримінальної відповідальності за діяння, передбачене частиною першою цієї статті, особа, крім організатора і керівника терористичної групи чи терористичної організації, яка добровільно повідомила правоохоронний орган про відповідну терористичну діяльність, сприяла її припиненню або розкриттю злочинів, вчинених у зв'язку із створенням або діяльністю такої групи чи організації, якщо в її діях немає складу іншого злочину.

{Кодекс доповнено статтею 258-3 згідно із Законом № 170-V від 21.09.2006; із змінами, внесеними згідно із Законами № 2258-VI від 18.05.2010, № 1689-VII від 07.10.2014}

Стаття 258-4. Сприяння вчиненню терористичного акту

1. Вербування, озброєння, навчання особи з метою вчинення терористичного акту, а так само використання особи з цією метою -

караються позбавленням волі на строк від трьох до восьми років з конфіскацією майна або без такої.

2. Ті самі дії, вчинені щодо кількох осіб або повторно, або за попередньою змовою групою осіб, або службовою особою з використанням свого службового становища, -

караються позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років з конфіскацією майна або без такої.

{Кодекс доповнено статтею 258-4 згідно із Законом № 170-V від 21.09.2006; із змінами, внесеними згідно із Законами № 2258-VI від 18.05.2010, № 1689-VII від 07.10.2014}

Стаття 258-5. Фінансування тероризму

1. Надання чи збір будь-яких активів прямо чи опосередковано з метою їх використання або усвідомлення можливості того, що їх буде використано повністю або частково для будь-яких цілей окремим терористом чи терористичною групою (організацією), або для організації, підготовки або вчинення терористичного акту, втягнення у вчинення терористичного акту, публічних закликів до вчинення терористичного акту, створення терористичної групи (організації), сприяння вчиненню терористичного акту, провадження будь-якої іншої терористичної діяльності, а також спроби вчинення таких дій, -

караються позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до двох років та з конфіскацією майна.

2. Ті самі дії, вчинені повторно або з корисливих мотивів, або за попередньою змовою групою осіб, або у великому розмірі, або якщо вони призвели до заподіяння значної майнової шкоди, -

караються позбавленням волі на строк від восьми до десяти років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років та з конфіскацією майна.

3. Дії, передбачені частинами першою або другою цієї статті, вчинені організованою групою чи в особливо великому розмірі, або якщо вони призвели до інших тяжких наслідків, -

караються позбавленням волі на строк від десяти до дванадцяти років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років та з конфіскацією майна.

4. Особа, крім організатора або керівника терористичної групи (організації), звільняється від кримінальної відповідальності за дії, передбачені цією статтею, якщо вона добровільно до притягнення до кримінальної відповідальності повідомила про відповідну терористичну діяльність або іншим чином сприяла її припиненню або запобіганню злочину, який вона фінансувала або вчиненню якого сприяла, за умови, що в її діях немає складу іншого злочину.

Примітка.

1. Фінансування тероризму визнається вчиненим у великому розмірі, якщо розмір фінансового або матеріального забезпечення перевищує шість тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

2. Фінансування тероризму визнається вчиненим в особливо великому розмірі, якщо розмір фінансового або матеріального забезпечення перевищує вісімнадцять тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян

{Кодекс доповнено статтею 258-5 згідно із Законом № 2258-VI від 18.05.2010 ; із змінами, внесеними згідно із Законом № 361-IX від 06.12.2019}

ЗАХОДИ ПОПЕРЕДЖУВАЛЬНОГО ХАРАКТЕРУ

щодо підвищення стану антитерористичного захисту об'єкту

- здійснити комплексне обстеження стану надійності охорони об'єкта, посилити пропускний режим допуску на об'єкт автотранспорту, персоналу і відвідувачів, проводити ретельну перевірку ввезеного на об'єкт майна і внесеної ручної поклажі. Для цих цілей використовувати технічні засоби (металодетектори, газоаналізатори, дзеркала для огляду автомобілів та ін.);
- вжити додаткових заходів щодо інженерно-технічної оснащеності об'єкта, додатково встановити модернізовані системи сигналізації і відеоспостереження в зонах підвищеного ризику;
- оснастити телефони об'єкта, зазначені в офіційних довідниках, автоматичними визначниками номера і звукозаписною апаратурою;
- розробити план евакуації відвідувачів, персоналу та постраждалих;
- визначити (уточнити) завдання служб охорони, безпеки об'єкту при евакуації;
- у випадку загострення криміногенної обстановки в регіоні ввести чергування співробітників підрозділів безпеки, посилити контроль за роботою особового складу охорони, регулярно здійснювати перевірки несення служби в денний і нічний час;
- сформулювати у кожній черговій зміні охорони, групи негайного реагування. У ході щоденних інструктажів уточнювати розрахунок особового складу, що заступає на чергування, звертати особливу увагу на доведення оперативної обстановки на об'єкті, а також на необхідність посилення пильності і підвищення відповідальності співробітників;
- силами співробітників підрозділів охорони і безпеки організувати проведення систематичних обходів і оглядів об'єкта і прилеглої до нього території з метою своєчасного виявлення підозрілих предметів і запобігання закладки вибухових пристроїв, а також установа сторони осіб, що проявляють підвищений інтерес до об'єкта;
- регулярно проводити перевірки підсобних приміщень і територій, не допускати перекриття шляхів евакуації людей і транспорту;
- ввести в практику систематичне проведення перевірок проходження сигналів оповіщення від чергової зміни охорони до посадових осіб об'єкта, а також стану засобів оповіщення персоналу;
- організувати практичні тренування зі співробітниками охорони і персоналом по діях при виникненні надзвичайної ситуації терористичного характеру;
- провести інструктивні заняття з персоналом про порядок дій при прийомі телефонних повідомлень з погрозами терористичного характеру і правилах поведінки з письмовими анонімними матеріалами. Звернути увагу на неприпустимість прийому на зберігання від сторони осіб будь-яких предметів та речей;
- при укладанні договорів оренди приміщень об'єкта обов'язково включати умови, що дають право підрозділам безпеки здійснювати перевірку зданих в оренду приміщень;
- здійснювати заходи щодо більш ретельного підбору персоналу об'єкта, у тому числі допоміжного складу (чергових, ремонтників, прибиральників тощо). Більш ретельно здійснювати перевірку і допуск на об'єкт фахівців сторони організацій;

- звільнити від зайвих предметів службові приміщення, сходові клітини, приміщення, де розташоване технічне устаткування;
- забезпечити регулярне вивезення з будівель відходів, за можливості звільнити територію від будівельних лісів та металевих сміття, контейнери – сміттєзбірники встановити поза межами будівель об'єкту;
- довести до всього персоналу номери телефонів, за якими необхідно повідомити правоохоронні та інші органи при виявленні підозрілих предметів або ознак загрози проведення терористичного акту.

Ознаки, які можуть свідчити про збір терористом (терористами) інформації про об'єкт з метою вчинення злочину терористичної спрямованості

- вивчення сторонніми особами режиму роботи об'єкта, його інженерно-технічної оснащеності, системи охорони об'єкта, кількості сил і засобів підрозділів охорони;
- проникнення потенційного злочинця або його спільників на територію об'єкта (в приміщення) під виглядом працівників поліції, санепідемслужби, ремонтних служб тощо;
- прихованого спостереження за об'єктом сторонніх осіб;
- опитування працівників об'єкта, у тому числі колишніх, а також інших осіб, які добре знають об'єкт;
- встановлення сторонніми особами немотивованих контактів з працівниками об'єкта, з'ясування через них наявності та типу встановленої на об'єкті охоронної сигналізації;
- влаштування невідомих осіб на роботу на об'єкт;
- фіксування невідомими особами об'єкта на фото, теле або відеоапаратуру;
- обстеження невідомими особами паркану об'єкту, вивчення можливості негласного відкриття аварійних і запасних входів-виходів на об'єкт;
- викрадення або спроб викрадення з об'єкта датчиків охоронної сигналізації та інше.

На стадії планування терористичного акту

зловмисники можуть здійснювати практичні дії щодо:

- перевірки надійності охорони об'єкта шляхом здійснення фіктивних або реальних спроб проникнення на його територію, у тому числі через контрольні пропускні пункти;
- виготовлення, крадіжки або придбання відповідних засобів та знарядь для проникнення на об'єкт (технічне обладнання, спецодяг, посвідчення, приписи правоохоронних та контролюючих органів, відповідних служб і організацій та інше);
- організації та проведення тренувань на подібних об'єктах, відпрацювання майбутніх маршрутів підходу до об'єкта та прихованого зникнення з нього після вчинення посягання. В окремих випадках здійснюється хронометраж часу, необхідного для реалізації злочинного наміру;
- перевірки реакції працівників охорони та об'єкта на факти провокацій (розбиття скла в офісному приміщенні, відключення електроенергії, телефону, перекидання через огорожу предметів, спроб проникнення на територію в обхід встановленого режиму та інше.

АЛГОРИТМ ДІЙ

посадової особи при отриманні інформації про вчинення (загрозу вчинення) діяння з ознаками терористичного акту

1. Посадова особа підприємства, організації, установи, військової частини при отриманні інформації про вчинення (загрозу вчинення) діяння з ознаками терористичного акту негайно доповідає своєму керівництву.

2. Керівник підприємства сам особисто, або через чергового підприємства, установи, організації негайно повідомляє територіальний орган Національної поліції (тел. 102), Управління СБУ у Волинській області (24-22-10), органи виконавчої влади (селищні, міські ради, райдержадміністрації, облдержадміністрацію).

3. Отримавши (або отримуючи) повідомлення про теракт, черговий органу місцевої влади, підприємства або посадова особа, яка приймає таке повідомлення від громадян (і потім повідомляє органи Національної поліції – СБ України), повинні намагатись якщо можна уточнити і мати наступні дані (відповідно передавати їх в органи Національної поліції – СБ України):

- джерело отримання інформації;
- час і точне місце події (адреса);
- характер діяння (вибух, погроза вибуху, захоплення заручників чи інше);
- об'єкт посягання;
- кількість заручників, наявність потерпілих, місце перебування тих або інших;
- кількість терористів, їх вимоги, озброєння, прикмети чи установчі дані;
- обстановка, що склалась на останній час на об'єкті посягання;
- заходи, які вжиті адміністрацією або присутніми з реагування на подію.

Примітка. Відсутність повних даних не звільняє посадову особу від термінової доповіді.

4. Особа, яка повідомила територіальний орган Національної поліції, Управління СБУ у Волинській області повинна записати час і прізвище особи того чи іншого органу, яка прийняла повідомлення.

5. Керівник підприємства або особа, що виконує його обов'язки, після отримання повідомлення та доведення інформації до правоохоронних органів повинна організувати:

- посилення охорони і пропускного режиму наявними силами;
- терміновий збір керівників і працівників режимних, охоронних, аварійно-рятувальних служб (якщо такі є);
- призупинення тимчасово функціонування об'єкту або його окремих ланок, виведення за його межі вільного персоналу;
- надання допомоги потерпілим;
- зустріч сил правоохоронних органів.

6. Керівник підприємства або особа, що виконує його обов'язки дає команду відповідним службам на підготовку необхідної технічної документації, що буде використана при підготовці й проведенні антитерористичної операції.

7. Надалі керівник підприємства або особа, що виконує його обов'язки, у питаннях, пов'язаних із проведенням антитерористичних заходів, повинен діяти відповідно до вказівок керівника КГ АТЦ при УСБУ в Волинській області (керівника оперативного штабу з управління АТО).

ПОРЯДОК ДІЙ

при виявленні підозрілого предмету з ознаками вибухового пристрою:

1. негайно припинити будь які зайві дії поруч з виявленим предметом, зупинити всі роботи, вимкнути обладнання та техніку.
2. Звернути увагу оточуючих людей на небезпеку та ініціювати їх відведення на максимально безпечну відстань, але не менше ніж 100 м. При цьому слід зберігати спокій та рівновагу, намагатися не провокувати паніку. У разі необхідності надати допомогу у залишенні небезпечної зони літнім людям, дітям та інвалідам.
3. Терміново повідомити про знахідку представників правоохоронних органів та аварійні служби за телефонами 101, 102 та дати максимально детальний опис виявленого предмету і ситуації що склалася.
4. За можливості, позначити місце виявлення предмету за допомогою підручних засобів.
5. До прибуття спеціальних служб вжити заходів для обмеження доступу людей до небезпечної зони. При цьому необхідно залучати представників комунальних служб, служб охорони установ та підприємств, які знаходяться поруч.
6. Запам'ятати та, за можливості, зафіксувати обставини виявлення предмета, час виявлення, місце розташування, його зовнішній вигляд, характерні ознаки. Звернути увагу на осіб які можуть бути причетні до залишення виявленого предмету, запам'ятати їх прикмети. Для надійної фіксації важливої інформації доцільно застосовувати засоби фотографування за їх наявності.
7. Обов'язково дочекатися в безпечному місці прибуття представників спеціальних вибухотехнічних або піротехнічних служб та особисто передати фахівцям наявну інформацію стосовно предмету.

УВАГА! КАТЕГОРИЧНО ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ:

1. Торкатися вибухонебезпечного або підозрілого предмета, зрушувати його з місця, проводити будь які маніпуляції з ним.
2. Будь яким чином впливати на предмет, піддавати його механічному, термічному, акустичному, світловому або іншому впливу.
3. Самостійно відкривати та перевіряти підозрілі сумки, коробки, валізи.
4. Намагатись самостійно знешкоджувати вибухонебезпечний предмет.
5. Використовувати поруч з предметом відкритий вогонь, палити, використовувати електронагрівальні прилади.
6. Користуватися поруч з предметом засобами радіозв'язку, мобільними телефонами та іншими приладами що передають радіосигнали.

ПАМ'ЯТАЙТЕ! Знешкодити вибуховий пристрій або локалізувати вибух можуть лише підготовлені спеціалісти після виведення людей із небезпечної зони.

ОЗНАКИ, ЩО МОЖУТЬ ВКАЗУВАТИ НА НАЯВНІСТЬ ВИБУХОВОГО ПРИСТРОЮ:

- виявлення в громадських місцях, транспорті сумок, валіз, пакунків, коробок та інших предметів, які залишені без нагляду власників;
- наявність на виявленому предметі ознак стандартних бойових припасів, піротехнічних виробів, або їх частин;

- виявлення елементів тари, упакування, оболонки, обгортки, етикетки від зарядів вибухових речовин та засобів підризу промислового виготовлення з відповідним маркуванням;
- наявність на виявленому предметі частин та деталей, які не відповідають його прямому призначенню;
- наявність на виявленому предметі мобільного телефону, радіостанції, або інших пристроїв, здатних приймати радіосигнали;
- наявність на виявленому предметі електричних дротів, фрагментів електричних схем, антен, світлових індикаторів, ізоляційної стрічки, тощо, які не відповідають призначенню предмета, або функція яких незрозуміла;
- наявність дроту, нитки або мотузки яка відходить від виявленого предмета;
- виявлення предметів які не відповідають навколишній обстановці, або походження яких незрозуміло;
- підозрілі звуки які лунають від виявленого предмета (звук ходу механічного годинника, звук роботи вібраційного механізму або дзвінка телефону, інші періодичні звуки);
- наявність різкого запаху паливно-мастильних матеріалів, ацетону або інших хімічних речовин, що йде від виявленого предмета;
- незвичайно велика маса предмета, яка викликає підозру;
- наявність електричних дротів, мотузок на воротах, дверях, вікнах і інших конструкціях, що відкриваються;
- автотранспорт припаркований в підозрілих місцях, залишений на занадто довгий час, перенавантажений автотранспорт;
- місця локального ремонту дорожнього покриття та стін будівель, свіжопофарбовані, свіжоскопані місця, причину появи яких складно пояснити.

ПАМ'ЯТАЙТЕ! Зовнішній вигляд саморобного вибухового пристрою, часто, приховує його справжнє призначення. У якості маскуванню для вибухових пристроїв використовуються такі звичайні побутові предмети як пакети, коробки, сумки, згортки, іграшки, предмети побуту та ін.

ПАМ'ЯТАЙТЕ, що дзвінки за номерами телефонів аварійних служб 101, 102, 103, 104 безкоштовні з будь яких телефонів та можливі навіть за відсутності коштів на рахунку.

Рекомендовані зони евакуації та оточення при виявленні вибухового пристрою або підозрілого предмету:

Граната РГД-5	50 метрів
Граната Ф-1	200 метрів
Міна МОН 50 (90)	200 метрів
Міна МОН 100 (200)	300 метрів
Троїлова шашка вагою 200 г	45 метрів
Троїлова шашка вагою 400 г	55 метрів
Алюмінієва банка (з під пива)	60 метрів
Саморобний вибуховий пристрій	200 метрів
Артилерійські боєприпаси	500-1200 метрів
Коробка 300x200x150	300 метрів
Дипломат	500 метрів
Легковий автомобіль	580 метрів
Мікроавтобус	920 метрів
Вантажний фургон	1240 метрів

ПОРЯДОК ДІЙ

при надходженні погрози терористичного характеру телефоном:

Приймаючи анонімне телефонне повідомлення про можливе здійснення актів тероризму необхідно пам'ятати, що вони несуть важливу криміналістичну інформацію, тому в розмові з анонімом необхідно запам'ятати і зафіксувати на папері якнайбільше даних.

- зафіксуйте дату, час і тривалість анонімного повідомлення, місце установки та номер телефону, на який воно надійшло, приналежність конкретному підрозділу і співробітнику;
- під час розмови прийміть заходи до запису фонограми анонімного повідомлення, визначення номера телефону анонімного абонента шляхом використання технічних можливостей даного телефонного апарата. При відсутності таких можливостей через співробітників, що знаходяться поруч, спробуйте повідомити про анонімне повідомлення чергового об'єкту (службу безпеки, охорони), правоохоронні органи за телефонами ГУНП – тел. 102, УСБУ – тел. (0332) 24-22-10;
- при одержанні анонімного повідомлення спробуйте «зав'язати розмову» з анонімом і з'ясувати конкретну інформацію про його особу, професію, місце перебування і, якщо можливо, схилити до добровільного відмовлення від задуманої акції. У будь-якому випадку постарайтесь під час розмови отримати відповіді на наступні запитання:
 - куди, кому, за яким телефоном дзвонить ця особа?
 - які конкретно (дослівно) вимоги вона висуває?
 - висуває вимоги особисто, виступає в ролі посередника або представляє якусь групу осіб?
 - на яких умовах згодна відмовитись від задуманого?
 - як і коли з нею можна зв'язатися?
 - кому Ви можете або повинні повідомити про цей дзвінок?

При цьому намагайтесь добитись від особи, що телефонує, максимально можливого проміжку часу для прийняття Вами та Вашим керівництвом рішень або здійснення якихось контрзаходів;

- після закінчення розмови з анонімом негайно повідомте про її зміст своєму керівництву або черговій службі (службам безпеки, охорони) об'єкту, а у разі неможливості встановлення зв'язку з ними особисто територіальні органи Національної поліції (тел.102) та СБ України (тел. (0332) 24-22-10);
- пригадайте та складіть детальний опис висловлених погроз або повідомлень про передбачувані акти тероризму, а також висунутих ультиматумів та інших вимог;
- усі дані про зміст погроз або вимог, викладених анонімним абонентом, характеристику його голосу, мови, манери викладу погроз і вимог повідомте своєму керівництву (черговому об'єкту, відповідальним особам служб безпеки, охорони) чи представникам правоохоронних органів;
- для уникнення поширення чуток і паніки обговорювати отриману від аноніма інформацію з іншими співробітниками не рекомендується;

- при надходженні погрози на телефонний апарат з автоматичним визначником номера і звукозаписним пристроєм, відразу після завершення розмови з анонімом витягніть касету (магнітний носій інформації) з аудіозаписом і прийміть заходів щодо її збереження. негайно встановіть на її місце нову касету для запису можливого наступного дзвінка зловмисника.

Дії посадових осіб об'єкта, яким повідомили про надходження телефонного дзвінка з інформацією терористичного спрямування:

- забезпечте негайне доведення одержаної по телефону інформації до відома свого керівництва (чергового об'єкта, відповідальних осіб служб безпеки, охорони) і через нього або особисто до територіальних органів Національної поліції (тел.: 102), СБ України (тел.: (0332) 24-22-10) чи до інших органів державної виконавчої влади;
- прийміть необхідних заходів з попередження і локалізації негативних наслідків, передусім у разі потреби організуйте евакуацію людей, що потрапляють в зону вірогідного ураження, згідно плану евакуації;
- забезпечте безперешкодну роботу на місці події оперативно-слідчих груп та спеціальних підрозділів правоохоронних органів.

ПОРЯДОК ДІЙ

при надходженні погрози терористичного характеру в письмовій формі:

Погрози в письмовій формі можуть надійти в організацію як поштою так і в результаті виявлення різного роду анонімних матеріалів (записки, надписи, інформація, що записана на дискеті тощо).

- поведіться з матеріалом максимально обережно, помістіть його в чистий, що щільно закривається, поліетиленовий пакет або файл (край яких доцільно скріпити скотчем або степлером) та помістіть в окрему жорстку папку;
- намагайтеся не залишати на документі відбитків своїх пальців. Користуйтеся пінцетом або беріть документ торкаючись лише його країв;
- якщо документ надійшов у конверті, його відкриття здійснюється лише з правої чи лівої сторони обережним відрізанням країв ножицями;
- зберігайте все: сам документ з текстом, будь-які вкладення, конверт та упаковку, нічого не викидайте;
- не збільшуйте коло осіб, ознайомих зі змістом документу;
- упаковані вказаним способом анонімні документи надайте правоохоронним органам з супровідним листом, в якому мають бути зазначені конкретні ознаки анонімних матеріалів (вид, кількість, у який спосіб і на чому виготовлені, з яких слів починається і якими закінчується текст, наявність підпису та т.ін.), а також обставини, пов'язані з їх розповсюдженням, виявленням або отриманням;
- анонімні документи не повинні зшиватися, склеюватися, на них не дозволяється робити підписи, підкреслювати чи обводити окремі місця в тексті, писати резолюції та вказівки, також забороняється їх м'яти та згинати.

ПАМ'ЯТАЙТЕ! При виконанні резолюцій та інших надписів на супровідних документах не повинно залишатися слідів тиску на анонімних матеріалах.

Реєстраційний штамп проставляється лише на супровідних листах організації і заявах громадян, що передали анонімні документи до інстанцій.

ПОРЯДОК ДІЙ **у випадку вибуху на території об'єкта:**

У випадку вибуху необхідно негайно організувати і забезпечити виконання наступних основних заходів:

- за списком екстреного оповіщення викликати на об'єкт пожежних, швидку допомогу, рятувальників, комунальні служби (газ, електрика, тепло);
- за списком екстреного оповіщення повідомити про подію керівництво (адміністрацію) підприємства та правоохоронні органи;
- організувати евакуацію персоналу з вогнища вибуху, зруйнованих або ушкоджених вибухом приміщень;
- до прибуття служби швидкої допомоги надати постраждалим первинну медичну допомогу;
- відключити подачу електроенергії, газу, води, тепла в ушкоджені вибухом приміщення;
- оточити місце вибуху силами служб охорони, безпеки і забезпечити його ізоляцію до прибуття компетентних органів;
- наявними силами організуйте огляд прилеглої території з метою виявлення інших закладених вибухових пристроїв;
- при виникненні пожежі вжити заходів щодо його гасіння власними силами і наявними протипожежними засобами.

ПОРЯДОК ДІЙ **при одержанні сигналу про евакуацію:**

Якщо ви знаходитесь на своєму робочому місці, після отримання сигналу про евакуацію послідовно виконайте наступні дії:

- без створення паніки організуйте заходи із евакуації персоналу та відвідувачів установи за завчасно відпрацьованими відомчою інструкцією та схемами;
- складіть службову документацію в сейф або в шухляди столу, що закриваються на ключ;
- візьміть з собою особисті речі та документи, гроші, цінності;
- закрийте вікна, вимкніть оргтехніку, електроприлади, освітлення;
- візьміть з собою і при необхідності використовуйте індивідуальні засоби захисту (протигаз, респіратор);
- закрийте двері на ключ, ключ залиште у замку;
- залиште приміщення, рухайтесь маршрутами, які позначені в схемах евакуації Вашої установи;
- повертатися в залишене приміщення дозволяється лише після відповідної вказівки уповноважених на це осіб.

ПОРЯДОК ДІЙ

при отриманні інформації про захоплення заручників:

- терміново повідомте про подію своєму керівництву (черговій службі, службам безпеки, охорони об'єкту) і через нього або особисто територіальним органам Національної поліції (тел.:102), СБ України (тел.: (0332) 24-22-10) чи іншим органам державної виконавчої влади. При цьому вкажіть точне місце та можливо відомі обставини захоплення: кількість заручників, їх місце перебування і стан, наявність потерпілих, кількість терористів, їх озброєння, вимоги, установчі дані, обстановка, що складається на об'єкті, вжиті заходи реагування тощо;
- забороняється вступати в переговори з терористами за власною ініціативою;
- при можливості організуйте блокування місця події, використовуючи технічні засоби охорони;
- підвищити пильність охоронців на всіх постах. Переведіть систему відеоспостереження об'єкта в режим запису;
- при необхідності виконуйте вимоги терористів, якщо це не пов'язано з заподіянням шкоди життю і здоров'ю людей, не ризикуйте власним життям;
- у разі вимушеного вступу до переговорів забороняється ініціативно пропонувати терористам будь-які послуги;
- не провокуйте дії, що можуть потягти за собою застосування терористами зброї;
- при можливості забезпечте приховану евакуацію персоналу та інших осіб, що знаходяться поза місцем захоплення заручників;
- при необхідності організуйте надання первинної медичної допомоги потерпілим, що перебувають поза межами уразливої зони;
- припиніть доступ на об'єкт людей і проїзд автотранспорту;
- організуйте заходи для безперешкодного проходу і проїзду на об'єкт співробітників правоохоронних органів;
- організуйте терміновий збір працівників режимних, охоронних та аварійно-рятувальних служб об'єкту;
- після прибуття спецпідрозділів правоохоронних органів надайте їм максимальне сприяння в організації антитерористичних заходів, в тому числі: необхідну інформацію щодо обставин захоплення, а також схеми об'єкта, поверхові плани, схеми розташування систем відеоспостереження, вентиляції, електропостачання та ін.;
- надалі дійте відповідно до розпоряджень представника оперативного штабу.

ЯК ПОВОДИТИ СЕБЕ, СТАВШИ ЗАРУЧНИКОМ ТЕРОРИСТІВ

Змиріться з тим, що Ви перебуваєте під повною владою терористів, які завжди можуть вас убити. Щоб зламати Вашу волю, деморалізувати й принизити Вас вони застосовуватимуть різноманітні тактики – від фізичних страждань (відсутність їжі, води, сну, нелюдських умов утримання тощо) до техніки «управління свідомістю» (зокрема, шляхом ідеологічної обробки та застосуванням маніпулятивних методів вони переконуватимуть Вас у тому, що владі байдужа доля заручників, що вона про них забула тощо). Не впадайте у зневіру та відчай, до кінця сподівайтесь на сприятливе вирішення екстремальної ситуації.

ПАМ'ЯТАЙТЕ! Отримавши інформацію про захоплення заручників, правоохоронні органи вже розпочали діяти і вживають всіх необхідних заходів задля Вашого звільнення.

Будьте терплячими! Виконання вимог терористів вимагають значних затрат часу. Не сподівайтесь на швидке звільнення – швидка капітуляція терористів малоімовірна. Тому підготуйтеся фізично, морально та емоційно до важкого випробування.

Ваша стратегія – «прийняття та пристосування».

Ваша головна мета – вижити й зберегти фізичне й духовне здоров'я.

Ваше головне завдання – зберігати самовладання, самоконтроль і самоповагу.

Найбільш ефективний засіб, який ви можете вжити для свого звільнення – це зберігати спокій.

Ваш девіз – «Не допускати як боягузтва, так і нерозумної удаваної сміливості».

Основні правила поведінки у разі захоплення Вас заручником:

1. Якщо можна якнайшвидше опануйте себе, заспокойтеся, не піддавайтеся паніці, не допускайте істеричних проявів. Емоційна неврівноважена людина, яка від страху впадає в паніку, викликає почуття страху в терористів своєю непередбачуваністю, і її, як правило, вбивають першою.

2. Якщо Вас поранено, намагайтеся не рухатися. Так ви зменшите втрату крові.

3. Надайте допомогу і психологічну підтримку тим, хто слабший – пораненим, жінкам, дітям, особам похилого віку. Уникайте дратівливості та конфліктів при спілкуванні з іншими заручниками.

4. Не ризикуйте своїм власним життям і життям оточуючих. Не допускайте дій, які можуть спровокувати терористів на застосування зброї і призвести до людських жертв (не втікайте, не кидайтеся на терористів, не вихоплюйте зброю).

5. Не намагайтеся вмовити терористів, розчулити їх тощо. У той же час не принижуйтеся і не благайте про милосердя.

6. Спілкуючись з терористами, не відводьте вбік очей; у той же час, уникайте прямого погляду в очі (на несвідомому рівні такий погляд розглядається як виклик).

7. Говоріть спокійним голосом, уникайте вимогливого, ворожого чи наказового тону.

8. За необхідності виконуйте розпорядження терористів, особливо протягом перших 30 - 60 хвилин після нападу. Не вступаєте з ними в суперечку, знайдіть в собі сили витримати образи та приниження.

9. Намагайтеся переконати терористів забезпечити Вам та іншим заручникам гідні умови існування.

10. Запитуйте дозвіл на вчинення будь-яких дій (сісти, встати, попити, вийти в туалет).

11. Для підтримання сил їжте все, що вам дають.

12. Використовуйте будь-яку можливість для відпочинку. Стрес, у стані якого перебувають заручники, через деякий час призводить до повного нервового виснаження.

13. За можливості дотримуйтеся вимог особистої гігієни.

14. Старайтеся виконувати доступні фізичні вправи.

15. Застосовуйте техніки розслаблення, спробуйте чимось зайняти інтелект (читанням, письмом, тренуванням пам'яті, розв'язуванням математичних задач тощо).

16. Терористи зазвичай відбирають у заручників годинники, мобільні телефони, щоб ізолювати їх від зовнішнього світу. Тому при тривалому утриманні в полоні слідкуйте за часом, відмічайте зміну дня та ночі, ведіть календар.

17. Будьте уважні. Намагайтеся запам'ятати імена (прізвиська), прикмети, голоси, особливості поведінки терористів, зміст їх розмов між собою. Ця інформація буде дуже важливою для правоохоронних органів після знешкодження терористів і звільнення заручників.

18. У випадку штурму спецпідрозділами правоохоронних органів приміщення, в якому вас утримують, негайно ляжте на підлогу обличчям униз, якомога далі від вікон і дверей. В жодному разі не беріть до рук зброю залишену або кинуту терористами, інакше Вас можуть прийняти за одного з них.

19. Більшість колишніх заручників протягом досить тривалого часу переживає посттравматичний стресовий розлад, симптомами якого можуть бути порушення сну, втрата апетиту, апатія, раптові спалахи гніву, труднощі у спілкуванні з близькими. Тому в перші дні після звільнення вам необхідно звернутися до медичних закладів за кваліфікованою психологічною допомогою.

ХАРАКТЕРНІ ЗОВНІШНІ ОЗНАКИ ТЕРОРИСТА-СМЕРТНИКА

Терористи - смертники є найбільш небезпечним, оскільки заздалегідь готові до самогубства. Ними можуть бути чоловіки, жінки і навіть діти. Це переважно молоді люди 18 – 35 років будь-якої національності.

Терорист-смертник боїться, що його затримання не дасть можливості здійснити теракт. Зовнішніми ознаками такого страху є бліде або почервоніле обличчя, похмурий погляд, спітнілі руки, скуті рухи та тремтіння кінцівок.

Терорист - смертник характеризується тривожним й емоційно нестійким станом, відсутністю позитивних емоцій, нерозумінням «гумору». На запитання він відповідає неохоче, монотонно, часто з тривалими паузами для обмірковування, іноді плутано, непослідовно. Окремі питання можуть залишитися без відповіді.

Терориста-смертника спантеличують питання, що стосуються «майбутніх планів». У нього немає «майбутнього», тому він про це намагається не думати. У зв'язку з цим зазвичай у нього й немає зворотних проїзних квитків (залізничних, авіаційних) додому. Він також не може чітко відповісти на питання, що стосуються часу і мети приїзду, адреси проживання, сімейного стану, роду занять і на інші питання, що не викликають у звичайних людей труднощів з відповіддю.